

Barcelona, 9 d'Octubre 2015

Foreign Office. Alliberar la memòria igual que hem alliberat el país i la llengua

Clàudia Rius / 9.10.2015

Trobar la forma d'explicar la història de forma alternativa, això és el que ha aconseguit Bouchra Khalili en la seva obra "Foreign Office". Després de 10 anys d'investigació, l'artista presenta un projecte que tracta la lenta transició que ha viscut Algèria després de la colonització.

Fotograma de "Foreign Office" de Bouchra Khalili

Combinant imatges i una pel·lícula, Bouchra Khalili explica la transició que han viscut molts països arrel de la colonització a partir de l'exemple d'Alger, la capital d'Algèria. Ho fa a través de dos joves algerians que es qüestionen aquesta part de la història i es pregunten per què la seva generació l'ha oblidat. La pel·lícula se centra en les formes i discursos de grups minoritaris de la resistència colonial o postcolonial d'aquest país. L'artista tracta qüestions relacionades amb la tradició oral, la llengua i la història, que revelen una historiografia alternativa, creada a partir d'un punt de vista molt íntim.

La pel·lícula comença de forma lenta i molt minimalista, amb una successió d'imatges de mapes de diferents parts d'Alger, on una mà hi va pintant els llocs on hi havia grups de resistència mentre en va dient el nom en veu alta. Així, l'artista situa l'espectador en la història sense necessitat d'explicacions ni paraules de més. Tot seguit apareixen dos joves parlant de forma intercalada, ara la noia ara el noi. Tot i fer primers plans, cap d'ells mira a la càmera. El cos el tenen encarat cap endavant, però el cap el tenen girat cap un cantó i dirigeixen la mirada al terra. La seva veu és clara però sense èmfasi. Expliquen la història del país després del colonialisme, i anomenen les altres regions que han passat per la mateixa situació. "Ens despertem d'un malson que ha durat 132 anys", diu la noia.

Després, i sempre seguint aquest estil minimalista, auster i lent, la càmera fa un pla zenital d'una taula on els joves hi van posant retrats de persones que han estat relacionades amb els moviments alliberadors dels països colonitzats. Del noi i la noia, només en veiem les mans quan posen les imatges sobre la taula. Mentrestant, es va sentint la seva veu. Pels colonitzadors "formàvem part del món mut, d'aquell que semblava no tenir història", reciten. El discurs de la pel·lícula està mil·limetrat, no s'abusa de la paraula igual que no s'abusa de la imatge. L'artista juga molt amb la sonoritat dels versos. Cada frase és una cita per emmarcar. "Els volien canviar el món, i nosaltres només volem allunyar-nos d'aquest món". Es van mostrant fotos de persones com Nelson Mandela, Malcom X ("Ell també ens va visitar") i guerrillers o personalitats de la revolució contra els colonitzadors. "Com s'acaba la història?", es pregunten. Alguns marxen exiliats, diuen mentre van traient de sobre la taula les imatges de les persones que corresponen amb el que diuen; d'altres moren, d'altres es canvien de bàndol... i finalment, d'altres vencen. La imatge de Nelson Mandela queda sola sobre la taula.

La pel·lícula encara el seu tram final amb la imatge estàtica dels dos joves parlant, aquest cop junts, asseguts davant de la mateixa taula com han estat des del principi. Tot i així, segueixen sense mirar-se. Segueixen amb la mirada al terra i el cap tort, cadascú cap a un cantó.

Reflexionen sobre la situació actual. Les generacions anteriors volien avançar, "i ara ens culpen a nosaltres per haver oblidat". Hem de fer que el fet de ser duals, de comptar amb la nostra cultura i amb la cultura de la colonització, sigui un avantatge i no un desavantatge. Hem d'"Alliberar la memòria igual que hem alliberat el país i la llengua". Els dos joves aixequen a cap i miren a càmera, per fi.

A part de la pel·lícula, el projecte també compta amb imatges. Fotografies de llocs buits, sense persones. La sèrie de fotos estableix un inventari de diferents llocs que van acollir els moviments d'alliberació basats a Alger. En conjunt, Bouchra Khalili articula el llenguatge, la subjectivitat, l'oralitat i les exploracions geogràfiques en una obra austera que aconsegueix transmetre un sentiment d'esperança després de la devastació cultural que suposa una colonització. Podeu veure la seva obra a la galeria ADN de Barcelona fins el nou de novembre, dins del Barcelona Gallery Weekend.

Fotograma de "Foreign Office" de Bouchra Khalili